

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİTEL ARAŞTIRMALAR- (Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Fenomenolojik Araştırmalar:

- 👉 Görüngübilim çalışmaları olarak da tanınmaktadır.
- 👉 Görüngü, duyularla algılanabilen her şey, fenomendir.
- 👉 Bireyin başına gelen olay, yaşantıdır ve tanımlanabilir ve sonludur.
- 👉 Amacı bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmaktır.
- 👉 Araştırmacılar fenomeni deneyimleyen kişilerden veri toplayarak bütüncül bir bakış açısı ortaya koyan "neyin" "nasıl" deneyimi etkilediğinin betimlemesini sunar.
- 👉 Katılımcıların; neyi deneyimlediğini "dokusal", nasıl deneyimlediklerini ise "yapısal" olarak betimler.
- 👉 Öncüleri arasındaki bilim ins.: Husserl, Heidegger, Sartre ve Merleu-Pont
- 👉 Yaşam dünyaları kişiye özel olmakla birlikte aynı duygu durumunun benzer koşullarda ortaya çıkması söz konusudur.
- 👉 Belli bir görüngüye karşı kişilerin deneyimleri kendi gördükleri yaşadıkları ile ilişkilidir.
- 👉 Fenomenoloji felsefeye 3 farklı bakış açısı ile yaklaşmak mümkündür:
  - 👉 Felsefi bir akım,
  - 👉 Felsefenin temeli,
  - 👉 Nitel araştırma yöntemi.

Fenomenolojik Araştırmanın Türleri:

- 👉 Bireysel fenomenoloji,
- 👉 Ampirik fenomenoloji,
- 👉 Diyaloglu fenomenoloji,
- 👉 Hermenötik (yorumlayıcı) fenom.

Fenomenolojik Araştırmaların Özellikleri:

Özellik	Açıklaması
Fenomen	Tek bir kavram veya düşüncüyü işaret eder. Örneğin eğitimde "çalışma alışkanlıkları".
Örneklem	Fenomeni deneyimleyen bir grup (büyüklüğü 3-4 kişi ile 10-25 kişi -mümkünse <10 kişi) insan
Felsefi tartışmalar	Yaşanılan deneyimler fenomenle ilgili öznel diğer insanlarla ortak olan nesnel deneyimler söz konusudur.
Araştırmacının rolü	Kendisini araç içerisine alır. Başka bir ifade ile kişisel deneyimlerini ele alarak okuyucunun kişisel deneyimleri ile araştırmayı yönlendirip yönlendirmediği hakkında fikir sahibi olması sağlanır. Her şeyle ilk kez karşılaşıyormuş bakış açısı "aşkın" olarak ifade edilir.
Veri toplama süreci	Genellikle mülakatlar yoluyla olur. Ancak gözlem, günlük, dokümanlar, yazıya aktarılmış konuşmalar, resmî yazılar, drama, film, şiir, müzik veya diğer sanat formlarından da yararlanılabilir.
Veri analizi	Dar kapsamdan (anahtar ifadelerin listelenmesi) geniş kapsama (anlam kümeleri/grupları oluşturma) doğru ilerleyen sistematik bir süreçtir.
Gözlem süresi	Uzun soluklu olmalıdır.
Sonuç	"Neyin" "nasıl" deneyimlendiğini bütünleştiren "öz" betimlenir. Öze ulaşmak için dokusal ve yapısal betimlemeler harmanlanır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİTEL ARAŞTIRMALAR-2 (Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Fenomenolojik araştırmanın probleminin uygunluğunu anlamak için;

👉 “Bireylerin bir fenomen ile ilgili yaygın ve ortak deneyimlerini mi anlamaya çalışıyor?” sorusunun cevabının, evet, olması gerekir.

👉 Katılımcıların “Fenomenle ilgili hangi deneyimleri yaşadınız?” ve “Hangi ortam veya durumlar fenomenle ilgili yaşadığınız deneyimleri etkilemiştir?” sorularına verdikleri cevaplar yol gösterici olacaktır.

Fenomenolojik araştırmanın aşamaları:

- 👉 Görüngünün sezilmesi ve algılanması,
- 👉 Görüngüye odaklanması,
- 👉 Görüngünün betimlenmesi.

👉 Fenomenolojik araştırmalarda verileri; görüşmeler, günlükler, çizimler, gözlemler vb. ile elde edilir.

👉 Verileri analiz ederken aşağıdaki formlardan biri tercih edilebilir;

- a) Parçaların ve bütünlerin yapısı,
- b) Bir çeşitliliğin içindeki özdeşliğin yapısı,
- c) Mevcudiyet ve yokluğun yapısı.

Etnografi Araştırmaları:

👉 Etnografi, bir insan grubuna ve bu grubu farklı kılan kültürel temellere ilişkin sosyal bilimsel bir betimlemedir.

👉 Etno, insana grafi ise tanımlama, tasvir etmeye karşılık gelir; dolayısıyla etnografi, insanların dünyasını belgelendirmedir.

👉 Öğretmen betimlemeleri; öğrencilerin sınıf etkinlikleri ile ilgili betimlemelerinin yer aldığı yazıyı, öğretmen-öğrenci sunumlarına ait ses kayıtlarını, sınıf tartışmalarına ait video kayıtlarını, öğretmenin ders planını ve öğrenci çalışmalarının örneklerini içerebilir.

👉 Etnografyacının işi, yapılandırılmamış görüşmelerle, hayatın (anlamlar sistemi) özel bir yönünün belgelenmesi olup şu sorulara odaklanır:

👉 Toplumun üyeleri arasında iletişim nasıldır ve hangi anlamlar yaratılmaktadır?

👉 Kültürel bilginin yapısı nedir? (Kültürel bilgi nasıl düzenlenir? Hangi kategoriler tanımlanır ve bu kategoriler birbiriyle nasıl bir ilişki içindedir?)

👉 Dil, kültür ve düşünce arasındaki ilişkiler nelerdir?

(Arkadaşlar, bu aralar Hasan hoca özetleri yavaşlattı, diyenleriniz varmış. Demeyin! Ben yavaşlatmadım, konular yavaş ilerliyor. Bir dersin özeti 4 saat sürüyor. Beynim yandı yav. byhy 🙏)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİTEL ARAŞTIRMALAR-3 (Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Etnografi araştırmalarının özellikleri:

👉 Aynı kültürü paylaşan bir grubun kültürünün karmaşık ve eksiksiz betimlenmesine odaklanır.

👉 Grubun fikir ve inançlarının yanı sıra zihinsel faaliyetleri, gözlenen davranışları ile ritüeller, geleneksel sosyal davranışlar ve devamlılıklar gibi bedensel faaliyetlerin de modelleri ile ilgilenilir.

👉 Kültürdeki davranışlar uzun süre bozulmadan devam eder.

👉 Veri analizi için anahtar kelimeler: emik (Araştırma konusunun, kendi bağlamında değerlendirilmesi gerektiğidir.), kültürel yorum ve etikdir.

👉 Araştırma sonunda aynı kültürü paylaşan grubun nasıl çalıştığı, nasıl hareket ettiği, grubun yaşam şekline dair bilgi vermek gerekir.

Etnografi araştırmalarının türleri:

- 👉 Dini etnografi, 👉 Yaşam öyküsü,
- 👉 Otoetnografi, 👉 Feminist etnografi,
- 👉 Etnografik romanlar, 👉 Görsel etnografi türleri,
- 👉 Gerçekçi etnografi, 👉 Eleştirel etnografi.

Boyunuz posunuz
devrilmesin emi.
Emik ne la.
Başka bir şey
bulamadınız mı?
Harbiden
üfürmüştünüz.
byhy

Bilişsel etnografi:

👉 Yeni bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır.

👉 Otantik dünyada bilişsel etkinliklerin nasıl gerçekleştirildiğini araştıran olay odaklı bir yöntemdir.

Taşkın'a göre bilişsel etnografiyi, geleneksel etnografiden ayıran özellikler;

Geleneksel Etnografi	Bilişsel Etnografi
Bilgi açıklanır.	Bilginin nasıl inşa edildiği açıklanır.
Kültürel bir grubun yarattığı anlamla ilgilenir.	Grup üyelerinin bu anlamı nasıl yarattığıyla ilgilenir.
Grup üyelerinin günlük hayattaki maddi ve kavramsal kaynakları betimlenir.	Kültürel faaliyetlere bu kaynakların nasıl yansıtıldığı incelenir.
Grupların düşünce biçimi, insan deneyiminin çeşitli yönleri ve insanı insan yapan şeyler ele alınır.	Sosyokültürel bakış açısıyla bir faaliyetin anlık ve farklı zamanlardaki gelişimi irdelenir.
Bilişsel etnografiyi bilgilendirir.	Süreç analizi ile etnografi araştırmasını derinleştirir.

👉 Etnografik görüşmeler, yapılandırılmamış görüşmelerdendir, farklı olarak katılımcıların kendi cevaplarını vermeleri sağlanır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİTEL ARAŞTIRMALAR-4 (Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

- 👉 Bir araştırma yöntemi olarak etnografi aşağıdaki on temel özellikle açıklanır:
- 👉 Konumlanmışlık,
  - 👉 Verim/zenginlik,
  - 👉 Katılımcı özerkliği,
  - 👉 Açıklık,
  - 👉 Kişiselleştirme,
  - 👉 Çarpıcılık,
  - 👉 Tarihsellik,
  - 👉 Öz yansıma,
  - 👉 Bağımsızlık,
  - 👉 Yansıma/dönüştürülük.

Etnografi araştırmalarının aşamaları:

- 👉 Etnografi en uygun desen mi? Katılımcılar gerçekten bir grup mu? Bunun göstergesi uzun zamandır bir arada yaşıyor olmalarıdır.
- 👉 Araştırılacak kültürel tema, konu veya kuram seçilmelidir.
- 👉 Temalaştırmada ne yaptıkları (davranış); ne söyledikleri (dil), vb. seçilir.
- 👉 Bütüncül bir bakış açısı ile tanımlanmalıdır.
- 👉 Alan çalışması yapılır.
- 👉 Etnograf, tema analizinin sonunda sistemin nasıl çalıştığının genel bir resmini ortaya koyar.

Etnografi araştırmalarının veri türleri:

- 👉 Gözlemler,
- 👉 Testler ve önlemler,
- 👉 Anketler,
- 👉 Mülakatlar,
- 👉 Görsel-işitsel materyaller,
- 👉 Ağ araştırması,
- 👉 Mekânsal haritalama.

Anlatı Araştırmaları:

- 👉 İnsanların bir konuya veya duruma ilişkin deneyimlerini yaşamış oldukları hikâyeler ile inceler.
- 👉 İnsanların yaşadıkları olayların ardışık olarak düzenlenmesi, bu olaylar arası ilişkilerin kurulması ve böylece bu olayların belirli hedef kitle için anlamlandırılması sağlanır.

Anlatı araştırmasının özelliklerini:

- 👉 Hikâyeyi anlatanlar ile araştırmacı arasında bir iş birliği ortaya çıkar.
- 👉 Bireylerin kimlikleri ve kendilerini nasıl gördüklerini ortaya çıkaran deneyimler ele alınır.
- 👉 Farklı veri toplama teknikleri bir arada kullanılabilir.
- 👉 Araştırmacının hikâyeyi kronolojik sıraya koyması önemlidir.
- 👉 Analizinde tematik (neler söylendiği), yapısal (söylenenlerin arkasındaki gerçeklik/doğa) veya diyalojik/performans (hikâyeyi kimin yönlendirdiğine bağlı) yöntemler kullanılabilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİTEL ARAŞTIRMALAR-5 (Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Anlatı araştırmasının aşamaları:

- 👉 Araştırma amacının ve incelenecek olayın belirlenmesi,
  - 👉 Bu olaya ilişkin deneyimi olan araştırma katılımcılarının belirlenmesi,
  - 👉 Araştırma sorularının belirlenmesi,
  - 👉 Araştırmacının rolünün belirlenmesi ve gerekli izinleri alınması,
  - 👉 Veri toplama yöntemlerinin belirlenmesi ve verilerin toplanması,
  - 👉 Araştırma katılımcısı ile işbirliği sağlanarak araştırmada yazılan hikâyenin doğrulanması,
- Araştırmanın raporlaştırılmasıdır.

Anlatı araştırmasının türleri;

- 👉 Otobiyografi,   👉 Biyografi,   👉 Hayat hikâyesi,
- 👉 Kişisel hikâyeler,   👉 Sözlü tarih.

Anlatı araştırmasının veri toplama teknikleri;

- 👉 Alan notları,   👉 Günlük kayıtları,   👉 Görüşme,
- 👉 Hikâye anlatma,   👉 Sözel tarih,   👉 Mektup yazma,
- 👉 Yeniden hikâyeleştirme,   👉 Otobiyografik ve biyografik yazı,
- 👉 Diğer alıntı veri kaynakları.

Arkadaşlar nitel yaklaşımın karşılaştırma tablosu buraya sığmayacağı için 6. sayfaya ekledim. Tabloyu bir inceleyebilirsek belki araştırma yaklaşımları daha anlamlı hale gelir. Çok lazım ya bize bunlar.

*Cık, cık, cık...
byhy*

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİTEL ARAŞTIRMALAR-6 (Konu Özeti-4.Bölüm: 8)

Nitel Yaklaşımın Özelliklerinin Karşılaştırılması:

Özellik/	Durum	Eylem	Fenomenoloji	Etnografi	Anlatı
Odak	Durum veya çoklu durumlar derinlemesine betimleme	Öğretmenin mesleki gelişimine, öğrencinin öğrenmesine ve eğitimin sosyal meselelerine katkı sağlayacak sosyal bağlamı inceleme	Deneyimin özünü kavrama	Aynı kültürü paylaşan bir grubu betimleme	Bireyin hayatını araştırma
Analiz birimi	Bir olayı, programı, faaliyeti veya birden fazla bireyi araştırma	Araştırmacı bağlamın içinden olmak* koşulu ile eğitimle ilgili olanlarda öğretmen, öğrenci, yönetici, sosyal çevreyi araştırma	Ortak deneyime sahip birkaç bireyi araştırma	Aynı kültürü paylaşan bir grubu araştırma	Bir veya birden çok bireyin hayatını araştırma
Veri toplama şekilleri	Mülakatlar*, gözlemler, dokümanlar, insan ürünü eserler (çoklu kaynak)	Görüşmeler, gözlemler, dokümanlar	Mülakatlar*, dokümanlar, gözlemler, sanat eserler	Gözlemler* ve Mülakatlar* alanda geçirilen süre içinde ulaşılabilen diğer kaynaklar	Mülakatlar* ve Dokümanlar*
Veri toplama stratejileri	Durumun betimlenmesi, durum temaları ve çapraz durum temaları üzerinden veri analizi	Eylem planları yoluyla içerik analizi*, söylem analizi vb. ile bağlamın betimlenmesi, sistematik veri toplama	Önemli ifadeler, anlam birimleri, metinsel ve yapısal betimlemelerle "öz"ün betimlenmesi	Aynı kültürü oluşturan grubu betimleyerek temalar oluşturularak veri analizi	Öyküler için verileri analiz etme, öyküleri "yeniden hikâyeleme" ve temalar geliştirme, kronolojiye başvurma
Yazılı rapor	Bir veya birden çok durumun detaylı analizi	Mesleki gelişime katkı sağlayacak bağlamın genelleme kaygısı ile betimlenmesi ve raporun yaygınlaştırılması	Deneyimin "öz"ün betimlenmesi	Aynı kültürü oluşturan grubun nasıl çalıştığını betimleme	Yaşam öyküleri hakkında anlatı geliştirme

*öncelikli

Kıymetli meslektaşlarımız,

Eğitim öğretim yılı içinde olduğu gibi Uzman Öğretmenlik ve Başöğretmenlik Mesleki Gelişim Çalışmalarında da yanınızdayız.

Bu süreçte yapacağımız paylaşımlardan daha hızlı haberdar olmak için aşağıdaki kanallardan bizleri takip edebilirsiniz.

Sınava katılacak olan tüm meslektaşlarımıza başarılar dileriz.

Ulaşmak istediğiniz kutucuğa tıklayınız.

 Meb Ders .Com
Telegram Kanalı

 HASAN YILDIRIM
Telegram Kanalı

 Meb Ders .Com
Facebook Grubu

 HASAN YILDIRIM
Facebook Grubu

EMEK HIRSIZLARINA UYARI

Birkaç dakika içinde indirerek kullanmış olduğunuz çalışmalar için saatlerimizi veriyoruz. Yeri geliyor ailemize, arkadaşlarımıza ayıracağımız vakti bu çalışmalara ayırıyoruz.

Çalışmalarımızı paydaşlarımızın kişisel olarak kullanmaları için hazırlıyoruz. Farklı sitelerde paylaşılmasına müsaademiz olsa zaten biz paylaşırız değil mi? Maalesef saatler verip hazırladığımız çalışmalar üzerinde isim değişikliği yapılarak kısa süre içinde belirli sitelerde paylaşılıyor. Bu şekilde yapan kişiler paylaştığı çalışmayı hazırlamış olmuyor, **ÇALMIŞ** oluyor. Bu gözler; yaptığı hırsızlığı bilmeden altına teşekkür yazanlara "Rica ederim." yazanları da gördü, bırakın bir özrü, cevap vermeye tenezzül bile etmeyenleri de gördü. Üzülerek belirteyim ki bu kişiler bizim **MESLEKTAŞLARIMIZ**.

Korkarım ki bir gün azmimizi yitirirsek en büyük nedeni bu **EMEK HIRSIZLARI** olacak.

Bugüne kadar emek hırsızlarını defalarca uyardım. Ancak her gün bunlara bir yenisini ekleniyor. Artık paylaştıkları site üzerinden veya sosyal medyadan kendilerini uyardırmayacağım. Bu sayfayı her paylaşımına ekleyeceğim. **Aşağıdaki listede yer almak isteyen buyursun, çalsın...**

NOT: Bu sayfayı okuduğu halde anlamayana ücretsiz okuma anlama kursu verilir!

H HASAN YILDIRIM **H**

EMEK HIRSIZLARI

Site	Kullanıcı Adı	Etkinlik	Açıklama